

PRZEGLĄD WYBORCZY

*

Biuletyn informacyjny

7-8/2004

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

ISSN 1507-983X

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego
00-902 Warszawa, ul. Wiejska 10

Opracowanie - Zespół w Krajowym Biurze Wyborczym
Bohdan Szcześniak
Alicja Kicińska
Marcin Lisiak
Redakcja - Kazimierz Wojciech Czaplicki, kierownik Biura

Skład komputerowy – Marcin Lisiak

Oddano do druku – 9 grudnia 2004 r.

Przy wykorzystaniu informacji zawartych w „Przeglądzie wyborczym” Krajowe Biuro Wyborcze będzie wdzięczne za każdorazowe wskazanie źródła informacji.

Oficjalna strona Państwowej Komisji Wyborczej w Internecie

www.pkw.gov.pl

SPIS TREŚCI

Str.

* Posiedzenia Państwowej Komisji Wyborczej	5
*Badanie informacji i sprawozdań finansowych partii politycznych za 2003 r.	5
*Wybory uzupełniające do Senatu RP w okręgach wyborczych nr 22, 26, 30 i 31	11
*Ważność wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 13 czerwca 2004 r.	12
*Wyjaśnienia i opinie	13
* Informacje prawne	15
* Wymiana doświadczeń z zagranicą	16

POSIEDZENIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Państwowa Komisja Wyborcza odbyła 6 posiedzeń w dniach 12, 19 i 26 lipca oraz 2, 16 i 30 sierpnia 2004 r.

* Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z art. 34 a i 38 a ustawy o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 ze zmianami) rozpatrzyła informacje finansowe 10 partii politycznych o otrzymanej w 2003 r. subwencji z budżetu państwa i wydatkach poniesionych z subwencji oraz sprawozdania finansowe 60 partii politycznych o źródłach i warunkach pozyskania środków finansowych, w tym 19 partii, które utworzyły Fundusz Wyborczy, także o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego. Zgodnie z wymogami ustawy powyższe informacje i sprawozdania Państwowa Komisja Wyborcza ogłosiła w Monitorze Polskim z dnia 14 czerwca 2004 r. Nr 25, poz. 429 i 430.

Po rozpatrzeniu i zbadaniu informacji i sprawozdań Państwowa Komisja Wyborcza przyjęła:

- informacje o wydatkach z subwencji wszystkich 10 partii politycznych, tj. Unii Wolności, Samoobrony Rzeczypospolitej Polskiej, Sojuszu Lewicy Demokratycznej, Ligi Polskich Rodzin, Prawa i Sprawiedliwości, Krajowej Partii Emerytów i Rencistów, Stronnictwa Demokratycznego, Polskiego Stronnictwa Ludowego, Unii Pracy, Partii Ludowo - Demokratycznej;
- sprawozdania finansowe 48 partii o źródłach i warunkach pozyskania środków finansowych, w tym 12 partii także o wydatkach z Funduszu Wyborczego, tj. Unii Wolności, Samoobrony Rzeczypospolitej Polskiej, Sojuszu Lewicy Demokratycznej, Ligi Polskich Rodzin, Prawa i Sprawiedliwości, Krajowej Partii Emerytów i Rencistów, Platformy Obywatelskiej Rzeczypospolitej Polskiej, Ruchu Odbudowy Polski, Unii Polityki Realnej, Unii Pracy, Polskiej Wspólnoty Narodowej, Polskiego Ruchu Monarchistycznego, Partii Victoria, Ruchu Trzeciej Rzeczypospolitej, Forum Republikańskiego, Ruchu Katolicko - Narodowego, Stronnictwa Porozumienie Polskie, Polskiej Partii Ekologicznej Zielonych, Praca Zdrowie Ekologia, Narodowego Odrodzenia Polski, Unii Polskich Ugrupowań Monarchistycznych, Alternatywy Partii Pracy, Stronnictwa Polska Racja Stanu, Związku Weteranów Wojny, Partii Ochrony Praw Człowieka, Ligi Obrony Suwerenności Polski, Stronnictwa Narodowego Patria, Polskiej Ligi Monarchistycznej, Przymierza Ludowo - Narodowego, Demokratycznej Partii Lewicy, KPN - Obozu Patriotycznego, Forum Kobiet, Prawdziwej Obrony, Partii Postępu Antyklerykalna Polska, Przymierza dla Polski, Ruchu Obrony Bezrobotnych, Partii Dzieci i Młodzieży, Jedności Rzemieślniczo - Kupieckiej, Chrześcijańskiej Demokracji, Polskiej Partii Odnowy Kraju, Forum Samorządowego, Polskiej Partii Ekologicznej, Porozumienia Lu-

dowo Patriotycznego, Polskiego Ruchu Uwłaszczeniowego, Centrolewicy RP, Inicjatywy dla Polski, Unii Pracy Od Nowa, Mikołajczykowskiego Polskiego Stronnictwa Ludowego "Niepodległość";

- w związku ze stwierdzeniem naruszenia ustawowych przepisów odrzuciła sprawozdania 12 partii politycznych, w tym 7 partii także w zakresie wydatków ze środków Funduszu Wyborczego tj. Komunistycznej Partii Polski, Forum Emerytów i Rencistów, Antyklerykalnej Partii Postępu "Racja", Zielonych Rzeczypospolitej Polskiej, Ruchu Społecznego, Stronnictwa Konserwatywno - Ludowego - Ruch Nowej Polski, Stronnictwa Demokratycznego, Partii Ludowo - Demokratycznej, Zjednoczenia Chrześcijańsko - Narodowego, Polskiej Unii Gospodarczej, Polskiej Partii Socjalistycznej, Polskiego Stronnictwa Ludowego.

* Państwowa Komisja Wyborcza przyjęła i przekazała Marszałkowi Senatu "Obwieszczenie o wynikach wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 11 lipca 2004 r. w województwie dolnośląskim, w okręgu wyborczym nr 1 z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Legnicy"; zostało ono ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 20 lipca 2004 r Nr 163, poz. 1713.

Państwowa Komisja Wyborcza przyjęła wraz z obwieszczeniem sprawozdanie z tych wyborów i zgodnie z ustawowym wymogiem przedstawiła je Marszałkowi Senatu i Sądowi Najwyższemu.

**SPRAWOZDANIE
Z WYBORÓW UZUPEŁNIAJĄCYCH
DO SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
przeprowadzonych w dniu 11 lipca 2004 r.
w województwie dolnośląskim w okręgu wyborczym nr 1.**

I. Podstawa prawna przeprowadzenia wyborów.

Wybory zarządził Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z dnia 4 maja 2004 r. wyznaczając ich datę na niedzielę 11 lipca 2004 r. Postanowienie Prezydenta wraz z kalendarzem wyborczym zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 11 maja 2004 r. Nr 108, poz. 1140.

Wybory odbyły się w województwie dolnośląskim w okręgu wyborczym nr 1 z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Legnicy. Wybierano jednego senatora. Wybory przeprowadzono na podstawie ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 ze zm.) zwanej dalej Ordynacją wyborczą.

Obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 14 maja 2004 r. informujące o zarządzeniu wyborów, o granicach okręgu wyborczego, liczbie wybieranych senatorów (1 senator) i siedzibie Okręgowej Komisji Wyborczej zostały podane do publicznej wiadomości przez rozplakatowanie na obszarze okręgu wyborczego, z zachowaniem terminu określonego kalendarzem wyborczym.

II. Komisje wyborcze i obwody głosowania.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 44 ust. 1-3 i art. 193 ust. 3 Ordynacji wyborczej, uchwałą z dnia 24 maja 2004 r. powołała dla przeprowadzenia wyborów 9 – osobową Okręgową Komisję Wyborczą w Legnicy. W jej skład weszło 8 sędziów zgłoszonych przez Ministra Sprawiedliwości: 5 sędziów Sądów Okręgowych w Jeleniej Górze i Legnicy i 3 sędziów Sądu Rejonowego w Legnicy oraz z urzędu, jako przewodniczący Komisji, Komisarz Wyborczy w Legnicy.

Z zachowaniem terminu ustalonego kalendarzem wyborczym wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast powołali 676 obwodowych komisji wyborczych, w skład których weszło 4690 wyborców.

III. Tworzenie komitetów wyborczych, zgłaszanie i rejestrowanie kandydatów na senatora.

1. Zgodnie z przepisami Ordynacji wyborczej (art. 96 ust. 2, art. 97 ust. 7, art. 98 ust. 4 i art. 194) kandydatów na senatora mogą zgłaszać komitety wyborcze partii politycznych, koalicyjne komitety wyborcze partii politycznych oraz komitety wyborcze wyborców, które w ustawowo określonym terminie zawiadomią Państwową Komisję Wyborczą o zamiarze udziału w wyborach oraz o utworzeniu komitetu wyborczego i uzyskają potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia.

Państwowa Komisja Wyborcza przyjęła (w kolejności zgłoszeń) zawiadomienia o utworzeniu 9 komitetów wyborczych:

Komitetu Wyborczego Polskiej Partii Pracy,
Komitetu Wyborczego Narodowego Odrodzenia Polski,
Komitetu Wyborczego Liga Polskich Rodzin,
Komitetu Wyborczego Polskiej Partii Narodowej,
Komitetu Wyborczego Sojuszu Lewicy Demokratycznej,
Komitetu Wyborczego Unii Polityki Realnej,
Komitetu Wyborczego Wyborców Marcina Zawily,
Komitetu Wyborczego Wyborców Andrzeja Piesiaka,
Komitetu Wyborczego Polskiego Stronnictwa Ludowego.

Komunikat o przyjęciu zawiadomień Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z art. 105 Ordynacji wyborczej, ogłosiła w Monitorze Polskim z dnia 15 czerwca 2004 r. Nr 26, poz. 451 oraz podała do publicznej wiadomości w dzienniku „Rzeczpospolita” i na stronie internetowej www.pkw.gov.pl.

Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 7 czerwca 2004 r. odmówiła przyjęcia zawiadomienia o utworzeniu Komitetu Wyborczego Prawo i Sprawiedliwość, ponieważ zawiadomienie zawierało wady stanowiące naruszenie przepisów Ordynacji wyborczej, które nie zostały usunięte w terminie wskazanym przez Komisję.

2. Zgodnie z kalendarzem wyborczym, tj. do dnia 1 czerwca 2004 r. Okręgowa Komisja Wyborcza w Legnicy przyjmowała od pełnomocników komitetów wyborczych zgłoszenia kandydatów na senatora do rejestracji i wobec spełnienia ustawowych warunków zarejestrowała 7 kandydatów na senatora, zgłoszonych przez następujące komitety wyborcze:

Komitet Wyborczy Polskiej Partii Narodowej,
Komitet Wyborczy Polskiego Stronnictwa Ludowego,
Komitet Wyborczy Sojuszu Lewicy Demokratycznej,
Komitet Wyborczy Narodowego Odrodzenia Polski,
Komitet Wyborczy Liga Polskich Rodzin,
Komitet Wyborczy Wyborców Andrzeja Piesiaka,
Komitet Wyborczy Wyborców Marcina Zawiły.

Pozostałe 2 komitety wyborcze, które deklarowały zamiar udziału w wyborach, tj.: KW Polskiej Partii Pracy i KW Unii Polityki Realnej nie zgłosiły kandydatów na senatora.

IV. Nadzór i pomoc Państwowej Komisji Wyborczej

Niezwłocznie po zarządzeniu wyborów Państwowa Komisja Wyborcza przekazała komisjom wyborczym i urzędom gmin, a także zamieściła w internecie, informację w sprawie wyborów uzupełniających zarządzonych na dzień 11 lipca 2004 r., w której przypomniała obowiązujące przepisy prawa i procedury wyborcze, w szczególności dotyczące biernego i czynnego prawa wyborczego, sporządzania spisu wyborców oraz zgłaszania i rejestrowania kandydatów na senatora.

Przypominając zasady zgłaszania kandydatów na senatora Państwowa Komisja Wyborcza podkreśliła, że zgłoszeń dokonuje się najpóźniej w dniu 1 czerwca 2004r. do godz. 24.00 do Okręgowej Komisji Wyborczej w Legnicy i mogą je dokonywać wyłącznie te komitety wyborcze, które uzyskały od Państwowej Komisji Wyborczej potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia o ich udziale w wyborach; każdy komitet wyborczy może zgłosić w okręgu wyborczym tylko jednego kandydata na senatora; kandydatem na senatora może być obywatel polski, mający prawo wybierania, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 30 lat;

zgłoszenie kandydata musi być poparte podpisami co najmniej 3000 wyborców stale zamieszkałych w okręgu wyborczym.

Zgodnie z art. 114 ust. 3 Ordynacji wyborczej Państwowa Komisja Wyborcza podała także do publicznej wiadomości informację o liczbie wyborców ujętych w rejestrach wyborców stanowiącą podstawę do obliczenia limitu dopuszczalnych wydatków na kampanię wyborczą. Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej w tej sprawie został ogłoszony w Monitorze Polskim nr 22, poz. 395 oraz podany w dzienniku "Rzeczpospolita" i na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej.

Zgodnie z uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 24 lutego 2003 r., do zadań i trybu pracy Okręgowej Komisji Wyborczej w wyborach uzupełniających miały odpowiednie zastosowanie uchwały Państwowej Komisji Wyborczej: z dnia 2 sierpnia 2001 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych, dotyczących przyjmowania zgłoszeń i rejestracji okręgowych list kandydatów na posłów i kandydatów na senatorów w wyborach do Sejmu i do Senatu zarządzonych na dzień 23 września 2001 r. (M.P. Nr 25, poz. 429); z dnia 3 września 2001 r. w sprawie wytycznych dla okręgowych komisji wyborczych dotyczących trybu i zasad powoływania oraz zadań pełnomocników do sprawdzania zgodności arytmetycznej wyników głosowania w obwodzie w wyborach do Sejmu i do Senatu (M.P. Nr 30, poz. 504); z dnia 10 września 2001 r. w sprawie wytycznych dotyczących trybu i sposobu wykonywania przez okręgowe komisje wyborcze zadań związanych z ustaleniem wyników głosowania i wyników wyborów do Sejmu i do Senatu zarządzonych na dzień 23 września 2001 r. (M.P. Nr 31, poz. 521). Natomiast do zadań i organizacji pracy obwodowych komisji wyborczych - uchwała z dnia 10 marca 2003 r. w sprawie wytycznych dotyczących przygotowania i przeprowadzenia wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. Nr 15, poz. 218). Uchwałami Państwowej Komisji Wyborczej podjętymi w tym samym terminie (10 marca 2003 r.) ustalono: wzór karty do głosowania w wyborach uzupełniających do Senatu i wzór zaświadczenia dla mężów zaufania w tych wyborach.

V. Przebieg głosowania i ustalenie wyników wyborów.

W dniu głosowania lokale wyborcze były otwarte w godzinach określonych Ordynacją wyborczą, tj. od 6.00 do 20.00. W dwóch obwodach o charakterze "zamkniętym" głosowanie rozpoczęło się o godz. 8.00; obwodowe komisje wyborcze podjęły w tym zakresie stosowne uchwały i podały je do wiadomości wyborców. Komisje obwodowe otrzymały w terminie spisy wyborców, karty do głosowania i formularze protokołów głosowania.

W celu zapewnienia pomocy obwodowym komisjom wyborczym i nadzorowania ich pracy oraz rozpatrywania ewentualnych skarg wyborców, w przeddzień i w dniu głosowania

pełnione były dyżury w urzędach gmin, dyżury członków Okręgowej Komisji Wyborczej w Legnicy, a także członków Państwowej Komisji Wyborczej. Dyżurujący członkowie Okręgowej Komisji Wyborczej udzielili wyjaśnień na nieliczne pytania zgłoszone przez wyborców i członków komisji obwodowych.

W przeddzień głosowania wystąpił przypadek naruszenia ciszy wyborczej: w sobotę 10 lipca, w gminie Wojcieszów rozrzucono ulotki kandydata Komitetu Wyborczego Polskiej Partii Narodowej. W niedzielę 11 lipca podano w internecie informację niewiadomego pochodzenia o frekwencji wyborczej. Informację o odbywających się wyborach podawano w niedzielę w "ogłoszeniach parafialnych" w kościołach.

Państwowa Komisja Wyborcza i Okręgowa Komisja Wyborcza nie otrzymały sygnałów o nieprawidłowościach związanych z przeprowadzeniem głosowania i ustaleniem jego wyników przez obwodowe komisje wyborcze. Jedynie w jednym z obwodów głosowania w gminie Zgorzelec członek komisji uznał za nieprawidłowe rozpoczęcie przez komisję pracy w 4 - osobowym składzie. Przewodnicząca tej komisji dołączyła do protokołu swoje stanowisko odnośnie zgłoszonego zarzutu, wyjaśniając jego niezasadność.

Zainteresowanie wyborami uzupełniającymi było bardzo małe - frekwencja wyborcza wyniosła 2,81%. W niektórych obwodach głosowało zaledwie po kilka osób.

Okręgowa Komisja Wyborcza pracowała w dniu wyborów w pełnym składzie. Przy przyjmowaniu przez Okręgową Komisję Wyborczą protokołów z obwodowych komisji wyborczych i przy ustalaniu wyników głosowania i wyników wyborów senatora w okręgu wyborczym obecny był mąż zaufania Komitetu Wyborczego Wyborców Marcina Zawily. Nie wniósł on zastrzeżeń ani uwag do pracy Komisji.

Przy ustalaniu wyników głosowania przez Okręgową Komisję Wyborczą, zgodnie z ustaleniami Państwowej Komisji Wyborczej zastosowano elektroniczną technikę obliczeniową. Prace przy ustaleniu wyników głosowania i wyników wyborów przebiegały sprawnie. Wprowadzanie danych zakończono o godzinie 0.30 w dniu 12 lipca br.

Okręgowa Komisja Wyborcza w Legnicy w dniu 12 lipca 2004 r. przekazała Państwowej Komisji Wyborczej protokół wyników głosowania i wyników wyborów senatora w okręgu wyborczym nr 1 w województwie dolnośląskim.

Państwowa Komisja Wyborcza po otrzymaniu protokołu sprawdziła prawidłowość ustalonych wyników i w tym samym dniu, czyli 12 lipca 2004 r. sporządziła obwieszczenie o wynikach wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 11 lipca 2004 r. Wyniki wyborów Komisja podała do publicznej wiadomości, oraz przekazała obwieszczenie do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw RP. Obwieszczenie sta-

nowi załącznik do niniejszego sprawozdania. Obwieszczenie w dniu jego sporządzenia zostało przekazane Marszałkowi Senatu.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie posiadanych dokumentów stwierdza, że nie są jej znane fakty mogące być podstawą kwestionowania ważności wyborów.

- * W związku z wygaśnięciem mandatów senatorów, którzy zostali posłami Parlamentu Europejskiego, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z dnia 5 lipca 2004 r. zarządził na dzień 12 września 2004 r. wybory uzupełniające do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w województwie podkarpackim w okręgu wyborczym nr 22 z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Rzeszowie oraz w województwie śląskim w okręgach wyborczych: nr 26 z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Bielsku - Białej, Nr 30 z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Katowicach i nr 31 z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Sosnowcu.

Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z art. 44 i 193 Ordynacji wyborczej do Sejmu i do Senatu powołała dla przeprowadzenia tych wyborów Okręgowe Komisje Wyborcze w Rzeszowie, Bielsku - Białej, Katowicach i Sosnowcu. Zgodnie z art. 96-98 i 194 Ordynacji Komisja potwierdziła utworzenie dla udziału w wyborach 21 komitetów wyborczych: 15 komitetów partii politycznych - Polskiej Partii Pracy, Polskiej Partii Narodowej, Unii Wolności, Ligi Polskich Rodzin, Ruchu Obrony Bezrobotnych, Socjaldemokracji Polskiej, Sojuszu Lewicy Demokratycznej, Partii Ludowo - Demokratycznej, Platformy Obywatelskiej Rzeczypospolitej Polskiej, Narodowego Odrodzenia Polski, Demokratycznej Partii Lewicy, Samoobrony Rzeczypospolitej Polskiej, Unii Polityki Realnej, Prawa i Sprawiedliwości, Polskiego Stronnictwa Ludowego, oraz 6 komitetów wyborczych wyborców: Piotra Hałasika, Ruchu Chrześcijańsko - Ludowo - Narodowego "Nadzieja", Konfederacji Ruchu Obrony Bezrobotnych RP, Leszka Midury, Kazimierza Jaworskiego "Dolina Strugu", Józefa Heczko - Prawo, Rodzina, Ojczyzna.

Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej o przyjęciu zawiadomień został ogłoszony w Monitorze Polskim Nr 34, poz. 603 z dnia 13 sierpnia 2004 r. Państwowa Komisja Wyborcza podała także do publicznej wiadomości zgodnie z art. 114 ust. 3 Ordynacji, komunikat o liczbie wyborców ujętych w rejestrach, stanowiący podstawę do obliczenia limitu wydatków na kampanię wyborczą. Komunikat jest ogłoszony w Monitorze Polskim Nr 32, poz. 576 z dnia 27 lipca 2004 r.

- * W związku z wątpliwościami w sprawie głosowania w wyborach uzupełniających na podstawie zaświadczeń o prawie do głosowania i dopisywania się do spisu wyborców Państwowa Komisja Wyborcza zajęła stanowisko, że wybory uzupełniające do Senatu mają

charakter lokalny i obejmują swoim zasięgiem wyłącznie dany okręg wyborczy. Wskazuje na to m. in. art. 215 ust. 4 Ordynacji wyborczej do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 46, poz. 499 ze zmianami), zgodnie z którym wyborów nie przeprowadza się za granicą oraz na polskich statkach morskich, jak również art. 215 ust. 5 Ordynacji wyborczej stanowiący, iż przepisy w sprawie zaświadczeń o prawie do głosowania mają zastosowanie tylko do wyborców zamieszkałych na obszarze okręgu wyborczego, w którym przeprowadza się wybory uzupełniające. Analogicznie, art. 19 ust. 1 i art. 21 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej dotyczą wyłącznie wyborców ujętych w rejestrze wyborców w gminie z danego okręgu wyborczego.

Zatem uczestniczyć w tych wyborach mogą jedynie wyborcy ujęci w rejestrach wyborców w gminach położonych na terenie okręgu, w którym zarządzono wybory uzupełniające. Oznacza to, że do spisów wyborców nie mogą być dopisywani wyborcy przebywający czasowo na obszarze gminy (art. 19 Ordynacji wyborczej) ale nie ujęci w rejestrach wyborców w gminach na obszarze danego okręgu wyborczego, ani też osoby nie ujęte w rejestrach wyborców w danym okręgu wyborczym przebywające w dniu wyborów w szpitalach, zakładach pomocy społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych (art. 20 ust. 1 i 3 Ordynacji wyborczej).

Powyższa interpretacja uzasadnia dopisywanie do spisu wyborców w dniu głosowania na podstawie zaświadczenia o prawie do głosowania jedynie tych wyborców, którzy otrzymali zaświadczenie w gminie położonej na terenie danego okręgu wyborczego (art. 67 ust. 2 pkt 1 Ordynacji wyborczej), oraz wyłącza dopisywanie do spisów wyborców obywateli polskich zamieszkałych za granicą (art. 67 ust. 2 pkt 4 Ordynacji wyborczej).

- * Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej uczestniczył w dniu 29 lipca 2004 r. w posiedzeniu Sądu Najwyższego rozstrzygającego w sprawie ważności wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 13 czerwca 2004 r. Sąd Najwyższy po rozpatrzeniu protestów wyborców wniesionych w sprawie wyborów, uchwałą z dnia 29 lipca 2004 r. Sygn. akt III SW 35/04 stwierdził brak podstaw prawnych do podjęcia uchwały o nieważności wyborów i nieważności wyboru posłów do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych w dniu 13 czerwca 2004 r. Pełny tekst uchwały został zamieszczony w numerze specjalnym "Przeglądu Wyborczego" poświęconym w całości problematyce wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego. Tekst uchwały jest także zamieszczony na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej.

Wobec uchwały Sądu Najwyższego Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 2 sierpnia 2004 r. rozwiązała okręgowe, rejonowe i obwodowe komisje wyborcze powołane dla przeprowadzenia wyborów zarządzonych na dzień 13 czerwca 2004 r.

- Wyjaśniając wątpliwości dotyczące porządkowania, w tym niszczenia dokumentów z wyborów do Parlamentu Europejskiego, Państwowa Komisja Wyborcza wskazała, iż przedmiotowa uchwała Sądu Najwyższego, jest podstawą do realizacji zadań w tym zakresie wymienionych w § 3 i 4 rozporządzenia Ministra Kultury z dnia 16 czerwca 2004 r. w sprawie sposobu przekazywania, przechowywania i udostępniania dokumentów z wyborów posłów do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 150, poz. 1580).
- * Odpowiadając na zgłoszone pytania dotyczące stosowania przepisów prawnych przez podmioty i służby wyborcze Państwowa Komisja Wyborcza wyjaśniła:
 - w sprawie tworzenia i działalności komitetów wyborczych w związku z wyborami rad przeprowadzanymi w toku kadencji wskazała - iż zgodnie z art. 64 j Ordynacji wyborczej w brzmieniu obowiązującym do końca kadencji, komitety wyborcze, w przypadku wyborów uzupełniających, wyborów przedterminowych lub wyborów do nowych rad w związku ze zmianami w podziale terytorialnym państwa, nie zawiadamiają organów wyborczych o swoim utworzeniu. Dokument stwierdzający utworzenie komitetu jest natomiast dołączany do zgłoszenia listy kandydatów w celu jej zarejestrowania przez terytorialną komisję wyborczą. Dla poszczególnych rodzajów komitetów wyborczych dokumentami stwierdzającymi ich utworzenie są uchwały organów statutowych, umowy koalicyjne i oświadczenia, o których mowa w uchwale Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 13 stycznia 2003 r., dotyczącej przygotowania i przeprowadzenia wyborów do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz wyborów wójtów (burmistrzów i prezydentów miasta) w toku kadencji w latach 2002-2006 (M.P. Nr 5, poz. 66).

W celu otwarcia rachunku bankowego komitet wyborczy przedstawia bankowi dokument zaświadczający o jego utworzeniu, wydany przez organ wyborczy.

W wyborach przeprowadzanych w toku kadencji, wobec braku podstawy prawnej do wydawania zaświadczenia, dokumentem zastępującym takie zaświadczenie może być jedynie uchwała organu statutowego, umowa koalicyjna lub oświadczenie o utworzeniu komitetu wyborczego. Zdaniem Państwowej Komisji Wyborczej, kopia dokumentu o utworzeniu komitetu uwierzytelniona przez terytorialną komisję wyborczą lub kopia dokumentu o utworzeniu komitetu wraz z protokołem rejestracji listy, w świetle art. 83d ust. 1 Ordynacji wyborczej, spełnia te same wymogi co zaświadczenie pochodzące od organu wyborczego;

- w sprawie zmiany nazwy komitetu wyborczego niedostatecznie się różniącej od nazwy partii politycznej lub organizacji społecznej potwierdziła wcześniejszą opinię, iż zmiany nazw lub skrótów nazw komitetów wyborczych dokonywane na skutek działań podejmowanych w trybie nadzoru przez komisarzy wyborczych, a także zmiany tych nazw po stwierdzeniu przez terytorialne komisje wyborcze wady zgłoszenia, o której mowa w art.

103 ust. 3 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, nie powodują konieczności ponownego wykonywania czynności wyborczych.

W razie zmiany nazwy komitetu wyborczego z podanych wyżej przyczyn komitet wyborczy nie jest zobowiązany do ponownego zbierania podpisów osób popierających utworzenie komitetu, o których mowa w art. 64f ust. 4 Ordynacji, ani ponownego zbierania podpisów wyborców popierających zgłoszenie listy kandydatów, o których mowa w art. 100 ust. 1, art. 140 ust. 1 i art. 165 ust. 1 Ordynacji;

- w sprawie wątpliwości dotyczących prowadzenia zbiórek publicznych przez partie polityczne zajęła następujące stanowisko:

Na podstawie art. 24 ust. 6 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 ze zm.) partia polityczna nie może przeprowadzać zbiórek publicznych. Zakaz ten obejmuje nie tylko pozyskiwanie środków finansowych, ale także podejmowanie działań, o których mowa w ustawie z dnia 15 marca 1933 r. o zbiórkach publicznych (Dz. Nr 22, poz. 162, ze zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 6 listopada 2003 r. w sprawie sposobów przeprowadzania zbiórek publicznych oraz zakresu kontroli nad tymi zbiórkami (Dz. Nr 199, poz. 1947 ze zm.). Zakaz przeprowadzania zbiórek publicznych nie stoi na przeszkodzie, by majątek zgromadzony przez partię na zasadach ogólnych, zgodnie z art. 24 ust. 2 ustawy o partiach politycznych, mógł być przeznaczony na cele charytatywne, jeżeli możliwość taką przewiduje statut partii. Na cele charytatywne nie mogą być przeznaczane środki z Funduszu Wyborczego;

- w sprawie stosowania art. 13 ustawy o referendum lokalnym dotyczącego terminu publicznego poinformowania mieszkańców o przedmiocie referendum wyjaśniła - że art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985 ze zmianami) nie określa terminu, w którym inicjator referendum zobowiązany jest podać do wiadomości mieszkańców danej jednostki samorządu terytorialnego przedmiot zamierzonego referendum.

Jednakże z brzmienia art. 22 ust. 1 i 4 powołanej ustawy wynika, że niedopełnienie obowiązku poinformowania mieszkańców o zamierzonym referendum stanowi podstawę do odrzucenia przez komisarza wyborczego wniosku o przeprowadzenie referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego. Należy zatem przyjąć, że inicjator zobowiązany jest wykonać ten obowiązek przed przekazaniem wniosku o przeprowadzenie referendum wójtowi gminy, a w przypadku referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego przed przekazaniem wniosku w tej sprawie komisarzowi wyborczemu.

INFORMACJE PRAWNE

- * W Dzienniku Ustaw Nr 130, poz. 1400 jest ogłoszony wyrok Trybunału Konstytucyjnego Sygn. akt K 15/04 w sprawie zgodności z Konstytucją przepisów art. 8, art. 9 i art. 174 ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. - Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219) dotyczących przyznania prawa wybieralności do Parlamentu Europejskiego obywatelom Unii Europejskiej niebędących obywatelami polskimi. Trybunał Konstytucyjny orzekł, że powołane przepisy Ordynacji wyborczej są zgodne z Konstytucją.
- * W Dzienniku Ustaw Nr 167, poz. 1760 jest ogłoszony wyrok Trybunału Konstytucyjnego (sygn. akt P 20/03) w sprawie zgodności z Konstytucją przepisów art. 84d ust. 2 - 4 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547).

Z wyroku wynika, że:

- art. 84d ust 2-4 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (w brzmieniu według tekstu jednolitego – Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547) został uznany za niezgodny z art. 2 i art. 46 Konstytucji (pkt. I 4 wyroku),
- art. 84d ust. 2 i ust. 4 Ordynacji wyborczej utraci moc obowiązującą z dniem 31 marca 2005 r. (pkt II wyroku),
- art. 84d ust. 3 (w brzmieniu według powołanej Ordynacji wyborczej) utracił moc obowiązującą z dniem ogłoszenia wyroku, czyli z dniem 27 lipca br. (zgodnie z art. 190 ust. 3 Konstytucji).

W uzasadnieniu wyroku Trybunał Konstytucyjny, w części dotyczącej przedmiotowego zakresu „odroczenia” utraty mocy obowiązującej uznanych za niekonstytucyjne przepisów art. 84d ust. 2-4 Ordynacji wyborczej wskazał, że „...art. 84d ust. 3 w kształcie ocenianym formalnie przez Trybunał, nie obowiązuje już od 1 maja 2004 r., kiedy to weszła w życie nowelizacja. Oddalenie w czasie utraty mocy obowiązującej tego przepisu byłoby zatem nielogiczne i bezprzedmiotowe, skoro przepis ten już nie obowiązuje. Wprawdzie, [...], art. 84d ust. 3 Ordynacji w nowym brzmieniu także nie czyni zadość wymaganiom konstytucyjnym,[...], to jednak orzeczenie Trybunału nie odnosi się do nowej treści tego przepisu i – w konsekwencji – nie jest możliwe określenie terminu utraty jego mocy obowiązującej”.

Państwowa Komisja Wyborcza, po dokonaniu analizy skutków prawnych przedmiotowego wyroku Trybunału Konstytucyjnego, przyjęła za zasadne stosowanie przez organy wyborcze w sprawach, o których mowa w art. 84 d ust. 1 Ordynacji wyborczej przepisów ust. 1a i 1b tego artykułu oraz ust. 3 w razie wystąpienia sytuacji w nim określonej. Oznacza to, że

art. 84 d ust. 2 i ust. 4 obowiązuje do dnia 31 marca 2005 r. (chyba, że wcześniej zostanie znowelizowany). Natomiast ust. 3 tego artykułu obowiązuje w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 20 kwietnia 2004 r. ponieważ nie był on przedmiotem oceny Trybunału Konstytucyjnego, a zatem nie został objęty treścią orzeczenia Trybunału.

Państwowa Komisja Wyborcza postanowiła, że niezwłocznie podejmie stosowne działania sygnalizujące Sejmowi pilną konieczność zastąpienia niekonstytucyjnych przepisów Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw nowymi regulacjami oraz dokonanie niezbędnych zmian we wszystkich innych ustawach wyborczych i referendalnych.

- * Państwowa Komisja Wyborcza w związku z pracami w Sejmie nad nowelizacją Ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu w zakresie jednomandatowych okręgów wyborczych do Senatu, przekazała Komisji Ustawodawczej Sejmu propozycje legislacyjne zgromadzone i sporządzone w trybie art. 39 ust. 1 pkt 7 ustawy.

WYMIANA DOŚWIADCZEŃ Z ZAGRANICĄ

- * W dniach 8 - 12 lipca 2004 r. gościła w Warszawie 4 osobowa delegacja Trybunału Wyborczego Federalnej Władzy Sądowniczej Meksyku. Celem wizyty było poznanie systemu wyborczego oraz systemu sądownictwa wyborczego w Polsce. Delegacja spotkała się z członkami Państwowej Komisji Wyborczej, złożyła wizytę Przewodniczącemu Trybunału Konstytucyjnego oraz Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego. W dniu 10 lipca na przykładzie pracy Komisarza Wyborczego w Białej Podlaskiej delegacja zapoznała się z pracą i zadaniami komisarzy wyborczych.

W podziękowaniu przesłanym na ręce Przewodniczącego Państwowej Komisji Wyborczej sędziego Ferdynanda Rymarza przez przewodniczącego delegacji Meksyku przekazano głębokie uznanie dla pracy organów wyborczych w Polsce oraz serdeczne podziękowanie za przyjęcie i opiekę nad delegacją.

Podkreślono, że wizyta była w pełni satysfakcjonująca zawodowo, a polski system wyborczy stanowi bogate źródło informacji i umożliwi dokonanie porównań i doświadczeń z własnym systemem wyborczym.

Podkreślano także nadzwyczajną gościnność, uprzejmość i troskę polskich opiekunów.